

Контроль техніко-тактичних дій в грі спортсменів в тенісі настільному

Асеева Я.Ф., Помещикова І.П., Лю Сіні
Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. У статті розкривається проблема необхідності контролю і оцінки техніко-тактичних дій в грі спортсменів в настільному тенісі. Систематизований контроль з використанням технологій нового покоління, дозволяє якісно підвищити рівень функції контролю в змагальній діяльності, бо це знижує витрати в часі і покращує якість аналізу отриманих показників підготовленості спортсменів. Таким чином, у наявності проблема дослідження, яка полягає в пошуку і розробці найбільш інформативних систем оцінки змагальної діяльності в настільному тенісі.

Ключові слова: техніко-тактичні дії; теніс настільний; оцінка; змагальна діяльність.

Вступ. Результативність та ефективність змагальної діяльності у тенісі настільному є інтегральними критеріями оцінювання гри. Складність оптимального оцінювання ефективності змагальної діяльності (ігрових дій) гравця обумовлена необхідністю подальшої розробки концепції стратегії гри кожного спортсмена.

Для створення оптимальних та високоефективних способів управління змагальною діяльністю спортсменів з високим рівнем надійності їх реалізації необхідно створити якісні системи оцінювання індивідуальних ігрових дій. Це положення знайшло своє відображення в дисертаційних дослідженнях, об'єктом і предметом дослідження яких були різні аспекти планування, оцінювання і контролю змагальної діяльності в спортивних іграх і тенісі (Айрапетьянц, 1991; Науменко, 1996). Це дозволяє вирішити сучасні проблеми якісного аналізу і наблизитися до вирішення проблем оптимального управління змагальною діяльністю спортсменів.

Питання кількісної оцінки технічної майстерності надзвичайно важливе для керування тренувальним процесом в спортивних іграх. Збір статистичного матеріалу щодо ігрових дій спортсменів безпосередньо під час гри є сьогодні дуже важливим.

Багато авторів відзначають, що для аналізу ефективності спортивної діяльності в першу чергу необхідно використовувати кількісні оцінки за модельними характеристикам, які найбільше впливають на хід і результати спортивної боротьби і в меншій мірі відображають індивідуальні можливості гри спортсменів (Соловей, & Мицак, 2012).

Встановлено, що змагальна діяльність в цілому оцінюється комплексним

показником ефективності що інтегрує в собі результативність кожної окремо взятої дії або спрямованість дій. Величина комплексного показника ефективності дає уявлення про співвідношення сил суперників і якість гри кожного спортсмена. Досягнення величин модельних характеристик ефективності гарантує тенісисту перемогу у партії, потенціально визначає його можливості у плані ефективної діяльності в сучасних змагальних умовах (Соловей, & Мицак, 2012).

На цю проблему вже звертали увагу такі автори, як Sho Tamaki, Kazuto Yoshida та Koshi Yamada (Tamaki, Yoshida, & Yamada, 2013), які пропонують авторський метод проведення аналізу результативності техніко-тактичних дій. Отримані дані, використовуються авторами в якості показників ймовірності виграшів очок, які можуть бути отримані на основі кількісного аналізу ударів, що прямують під певними номерами під час розіграшів. Однак цей метод не забезпечує можливості детального розгляду виявлених проблем з точки зору техніки гри.

Автори Ковальов Є.В., Тараник О.О. та Козіна Ж.Л. використовували автоматизований підрахунок статистичних даних відеозйомки матчу, де відображена ефективність та надійність виконання основних ударів, що визначають ефективність змагальної діяльності в настільному тенісі. Показники наводяться авторами у вигляді діаграм кількісних оцінок техніко-тактичних дій в змагальній діяльності спортсменів. Але дана методика є громіздкою, бо в ній задалегідь введені параметри на фіксацію елементів техніки, які використовуються вкрай рідка (Ковальов, Тараник, & Козіна, 2018).

Оцінку техніко-тактичної підготовленості тенісистів Барчукова Г.І., Богушас М.М.М., Матицін О.В. пропонують оцінювати в цілому, без розділення на складові частини, – за показниками об'єму, варіативності, надійності, активності, ефективності і логічності застосування техніко-тактичних дій в ігрових вправах і в змаганнях. Об'єм техніко-тактичних дій визначають автори сумарною кількістю конкретних техніко-тактичних дій, виконаних тенісистом, як правило, за одну партію. Цей критерій виявляє, які техніко-тактичні комбінації і поєднання техніко-тактичних дій тенісист виконував: на своїх поданнях в атаці, на своїх поданнях в контратаці, на поданнях супротивника в атаці, на поданнях супротивника в контратаці, на поданнях супротивника в захисті; якими він володіє тактичними комбінаціями, що атакують техніко-, в розіграші очка, контратакуючими комбінаціями, захисними комбінаціями в розіграші очка. Варіативність техніко-тактичних дій авторами визначається кількістю різновидів одного і того ж техніко-тактичного прийому, використовуваного спортсменом, – по довжині траєкторії польоту м'яча, по напрямку його польоту, за швидкістю польоту і темпу гри, по силі обертання м'яча, за тактичною різноманітністю – атакою, контратакою, підготовкою до атаки і захисту. Надійність техніко-тактичних дій оцінюється збереженням якості і безпомилковістю виконання техніко-тактичних дій, незважаючи на протидію суперника і прогресуюче стомлення тенісиста.

Активність техніко-тактичних дій визначається кількістю атакуючих і захисних дій, застосованих в процесі розіграшу однієї партії, а також прагненням тенісиста атакувати і контратакувати не лише із зручних, але і незручних положень і ігрових ситуацій, несподівано і без тривалої підготовки. Ефективність техніко-тактичних дій оцінюється процентним відношенням кількості виконаних за партію певних техніко-тактичних дій до кількості виграних цими діями очок. Логічність застосування техніко-тактичних дій визначається грамотністю оцінки спортсменом виникаючих ігрових ситуацій, правильністю і доцільністю вибору їм конкретних дій, що приносять успіх (Барчукова, Богущас, & Матыцин, 2006).

Висновки. Систематизований контроль з використанням технологій нового покоління, дозволяє якісно підвищити рівень функції контролю в змагальній діяльності, бо це знижує витрати в часі і покращує якість аналізу отриманих показників підготовленості спортсменів. Таким чином, у наявності проблема дослідження, яка полягає в пошуку і розробці найбільш інформативних систем оцінки змагальної діяльності в настільному тенісі.

Література:

- Айрапетьянц, Л.Р. (1991). *Педагогические основы планирования и контроля соревновательной и тренировочной деятельности в спортивных играх*: автореф. дисс. ... доктора пед. наук. Москва. Россия.
- Барчукова, Г.И., Богущас, М.М.М., & Матыцин, О.В. (2006). *Теория и методика настольного тенниса*. М. : издательский центр «Академия».
- Ковальов, Є.В., Тараник, О.О. & Козіна, Ж.Л. (2018). Методика кількісної оцінки техніко-тактичних дій в змагальній діяльності спортсменів в настільному тенісі. *Здоровье, спорт, реабилитация*, 3, 39-59.
- Науменко, А.И. (1996). *Соревновательная деятельность теннисистов и методика ее оценки*: автореф. дисс. канд. пед. наук. Москва. Россия.
- Соловей, О., & Мицак, І. (2012). Ефективність використання елементів техніки гри у змагальній діяльності спортсменів у настільному тенісі. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 1, 170-173.
- Tamaki, S., Yoshida, K., & Yamada, K. (2013). A short-time performance analysis in table tennis. *The 13th ITTF Sports Science Congress*. Paris, France, May 11-12, 86-89.

Відомості про авторів:

Асєєва Ярославна Федорівна –

викладач, аспірант

E-mail: 31031975@ukr.net

Харківська державна академія фізичної культури

Помещикова Ірина Петрівна –

к.фіз.вих., доцент

E-mail: romeshikovaip@ukr.net

Харківська державна академія фізичної культури

Лю Сіні –

студент, Кітай

Харківська державна академія фізичної культури

Надійшла до редакції 15.01.2021 р.